

TRG POLJANA ŠIBENIK

Trg kao dijagram

U središtu Šibenika, uz prostor srednjovjekovne urbane jezgre, ureden je glavni gradski trg Poljana s arheološkim parkom i troetažnom podzemnom garažom / logističkim centrom. Predložena strategija otvorenog je tipa, uspostavlja dijalog u neodređenom polju suvremenoga grada te uz očuvanje postojećeg identiteta buduće korištenje usmjerava prema novim scenarijima u diskretnoj transformaciji.

Trg je oblikovan kao kontinuirana trodimenzionalna urbana platforma koja posreduje između srednjovjekovnih, modernih i suvremenih artefakata, prilagođena raznim mogućim socijalnim događanjima. Površina je definirana superponiranjem dviju mreža: klasični raster prati liniju kazališta te kvadratno polje točaka fleksibilne organizacije, usmjereno logikom zgrade knjižnice i povijesnih bedema, s akcentima koji okolne sadržaje uvode u prostor Poljane. Ploha trga aktivirana je pravcima kretanja ustanovljenim ponavljanjem iz svakidašnjeg života i povijesti – uz njih se stvaraju mjesta susreta. U zonama preklopa mreža prostorni nabori formiraju prošireno odignuto polje trga na krovovima paviljona. Nadstrešnica /Numen/ForUse/, lebdeći dinamični artefakt, stvara poveznicu i definira prostornu granicu trga te ostvaruje dijalog i kontinuitet oblika u novom vremenu. /I. Tutek/

Autori projekta:

Ivana Tutek, Paula Šimetin, Iva Dubovečak i Izvor Simonović Majcan

Trg Poljana u Šibeniku – između izazova i prikladnosti

I prije recentnog uređenja Poljane Vitićev Dom JNA, preuređen u knjižnicu, priskrbio je tom prostoru status kanonskoga, gotovo mitskog mjesta arhitektonske kulture u Hrvatskoj. Kako u složenim uvjetima artikulirati aktivni javni prostor koji je donedavno služio kao parkiralište? Dva su ključna izazova koja su se postavila pred arhitektice. Prvi se odnosi na makromjerilo grada i implicitni dijalog s Trgom Republike Hrvatske. Kako doseći razinu urbane kulture koja će činiti dostojan komplement jednom od najljepših povijesnih trgova u Hrvatskoj?

Drugi se problem odnosi na mikromjerilo same Poljane. Na svojevrsnom nemjestu pred koje su ipak svi postavljali visoka očekivanja bilo je potrebno posredovati između heterogenih urbanih slojeva nataloženih u rasponu od barem pola milenija, te formirati vitalni prostor na kojem je jedini javni program ulaz knjižnicu. Povrh svega, ispod trga se tražila velika garaža što je zahtijevalo i adekvatnu infrastrukturnu podršku. Autorice su nastavile nasljeđe Vitića i radikalnog modernizma te nisu ustuknule pred uskogrudnim očekivanjima. Kao što je Vitić nasjeo na fortifikacijski zid i kulu i iskoristio ih kao gradbene elemente za novu arhitekturu, tako se i autorice nisu libile savijati parter i

okretati leđa bočnom pročelju kazališta ili se pak probiti kroz zid povijesnog perivoja. Te ikonoklastične geste razvoj grada vidi kao metabolički proces koji se ne boji povijesti, nego od nje prisvaja koliko je potrebno. Infrastrukturni elementi ulaza u garažu nisu doživljeni kao programska nečistoća koju treba prikriti, nego postali su polazišta za sofisticiranu arhitektonsko-socijalnu inscenaciju. Autoru ovoga teksta trg djeluje gotovo magično: u Poljani je iskopano grotlo garaže sa strukturalnim kosturom koji je prekrrio blještavo bijeli kameni tepih. Iz podzemlja struji zrak koji podiže nabore krutoga tepiha u kojem su zarezane linije pregibanja. Nad tepihom lebdi čelični origami oblak ispod kojeg su raspršeni veseli drveni konfeti klupa. Negdje u pozadini, tik uz Vitića, kao slutnja nekih drugih urbanih mikrokozmosa tribinevrt poniru u skrivito arheološko grotlo, a vektor mosta se samouvjereno uzdiže prema parku. Trg uz katedralu tako je dobio dostojni komplement, urbani prostor koji je postigao neočekivani balans između izazova i prikladnosti. /Maroje Mrduljaš/

Izvedba Trga Poljana u Šibeniku

Suradnja između Siniše Staničića, direktora tvrtke ACO Građevinski elementi d.o.o. i Ivane Tutek, arhitektice iz Ateliera Minerva i docentice na Arhitektonskom fakultetu te autorice projekta Trg Poljana zajedno s Paulom Šimetin, Ivom Dubovečak i Izvorom Simonovićem Majcanom započela je 2015. predstavljanjem ACO Drain Multiline modela kanalice i rešetke.

S. Staničić: “Komentirali smo dimenzije i vrste obrade. Na kraju su ti modeli i ugrađeni na plohi trga. Detalj ugradnje razvijen je na jedinstven način, gdje je kanal integriran u rub duž cijelog tijela garaže s paralelnom cijevi ispod kanala za potrebe rasterećenja u slučaju bujičnih oborina. Velika sreća je bila i da su investitor i glavni izvođač uočili kvalitetu ACO proizvoda i da se uspostavila odlična suradnja. Kasnije je ugovorena i obodna odvodnja garaže u korpusu kolnika s jedinstvenom zakrivljenom izvedbom ACO Monoblock RD300 antracit boje gdje je svaki element zasebno krojen prema detalju što je bio veliki izazov zbog velikih dimenzija tijela kanala i njegove težine (200x40x60cm, 484 kg). Problem odvodnje na ovoj lokaciji poznat je svim šibenčanima - tu se slijeva velika količina vode iz cijelog grada. Zbog poddimenzioniranog sustava odvodnje u prethodnim godinama plavljenja su bila česta pojava stoga su odvodni sustavi i rešetke u projektu velikih dimenzija. Kasnije smo još dodatno radili montažne brane od bujičnih voda za zaštitu ulaza u garažu.”

I. Tutek: “Da, šteta je u stvari što zaštita garaže nije izvedena prema projektu. U izvedbenoj dokumentaciji predviđen je mehanizam pneumatskog noža koji se podiže u slučaju bujice i tako sprječava prodor vode u garažu što je izuzeto iz javne nabave bez naše suglasnosti. Dakle, hvala ACO-u što je iznašao naknadno rješenje za ovu dosta veliku nevolju. Onda se pojavio problem konstrukcije i izvedbe elementa “urban box” – prihvat za sve elemente urbane opreme u plohi trga, ukupno mislim 77 komada. Svi infrastrukturni priključci nalaze se između dvije ploče, gornje, konstruktivne ploče garaže koja je horizontalna i hodne ploče trga koja ima kompleksnu geometriju jer svladava visinske razlike obodnih zadenih situacija. U procesu izvedbe crtali smo dodatni zasebni plan oplata međuzone, između tih dviju ploča, da se prikažu točne visine svih priključnih točaka – jer sve su različite...”

S. Staničić: “Razgovarali smo o tom vašem problemu i onda sam odlučio ponuditi suradnju i na tim priključcima i elementima urbane opreme premda to nisu standardizirani proizvodi ACO tvrtke već je bilo jasno da će se raditi o elementima – prototipovima, bio je to izazov. Dodatno je bilo pitanje kako napraviti jednostavan model oplata za šahtove u kojima se nalaze priključci, a da se pritom ostavi mogućnost naknadnog usklađivanja točne pozicije prema blokovima kamenih ploča u čijem sjecištu je kružni poklopac urban-boxa. Želja je bila stvoriti polje fleksibilne organizacije koje omogućava jednostavno kreiranje raznih scenarija događanja i umjetničkih programa, a da pritom ploha može biti i potpuno slobodna. Na naše zadovoljstvo u suradnji s ACO-om izveden je prototip elementa varijabilne visine, jednostavnog za ugradnju u okno izvedeno od prefabriciranih betonskih cijevi – izgubljene oplata. To je nakon betoniranja postao skriveni temelj za elemente urbane opreme koji su se prihvaćali u urban-box.”

I. Tutek: “Priključci su imali razne funkcije za različite elemente urbane opreme. Tu se ACO ponovo pridružio u izvedbi...”

S. Staničić: “S obzirom na to da smo izveli sve priključne točke možda je bilo logično da riješimo i prihvat elemenata, a onda i dizajn urbane opreme za tu specifičnu lokaciju. U suradnji s vama, arhitekticama i autoricama projekta, radili smo na izvedbi i odabiru svih elemenata koji su prisutni na plohi osim nadstrešnice i klupa koje su dizajnirali Numen/ForUse. Na samom kraju izvedbe a prema vašim nacrtima realizirali smo i česmu Faust ispred biblioteke te dijelove opreme na fontani.

Suradnja s arhitektima, meni i cijelom timu iz ACO-a predstavlja veliko zadovoljstvo jer ravnopravno sudjelujemo u inovativnim kreacijama unoseći svoje iskustvo i znanje u svrhu realizacije kreativnih ideja samih autora.”

I. Tutek: “Ovakva suradnja potpuno se nadovezuje na momentalno aktualnu platformu NEB /New European Bauhaus/ koja promovira interdisciplinarnu suradnju umjetnosti, znanosti i tehnologije u svrhu kreiranja inovativnog, fleksibilnog i održivog urbanog ambijenta. Možemo reći da smo u suradnji s ACO-om uspjeli postići optimalna estetska i multi-funkcionalna tehnička rješenja u stvaranju centralnog gradskog prostora. Nadam se ovako uspješnoj daljnjoj suradnji i na našem sljedećem projektu Trga Sv. Trojstva u Požezi gdje su prisutni slični izazovi u izvedbi inovativnih tehničkih i estetskih rješenja.

“Nadamo se da će građani Šibenika prihvatiti novi prostor, jer on je ureden upravo za njih kao mjesto susreta života i umjetnosti. U to je uložena velik napor na ovom projektu - da se stvori prostor za građane s brojnim otvorenim potencijalima i mogućim tihim transformacijama. To je naša najveća želja.” /Ivana Tutek/